

Ever Púček: Kresby

Trvanie:	od 26. 03. 2026 do 07. 06. 2026
Vernisáž:	26. 03. 2026 o 17.00
Hlavný organizátor:	Turčianska galéria v Martine v zriaďovateľskej pôsobnosti Žilinského samosprávneho kraja
Diela zo zbierok:	Slovenská národná galéria, Galéria mesta Bratislavy, Považská galéria umenia v Žiline, Oravská galéria v Dolnom Kubíne, súkromné zbierky
Kurátor:	Adam Galko
Produkcia:	Eva Mužilová, Kristína Sakáčová, Jakub Dušan Gallo, Tibor Rendko
Grafický dizajn:	Jakub Dušan Gallo
Architektúra výstavy:	Adam Galko

Turčianska galéria v Martine ďakuje Zuzane Púčekovej.

Ever Púček (1931 – 2024) je verejnosti známy predovšetkým ako maliar, ktorého plátna, realizované často v technike nitrolaku, pôsobia magicky, sviežo a nadčasovo. Farba je u autora autonómnou energiou, kompozícia pracuje s vrstvením a so žiarivým napätím medzi tónmi, pričom maľba je priestorom vizuálneho účinku s takmer euforickou silou. Táto výstava však vedome siaha po kresbe. Nie ako po príprave k obrazu, ale ako po autonómnom médiu. V kresbách je línia zbavená farebného spektaklu a namiesto efektu vystupuje do popredia gesto. Elementárna, niekedy až surová línia ako základná konštrukcia znaku.

Ever Púček sa narodil 21. decembra 1931 vo Vrútkach a vyrastal v Sučanoch, v blízkosti Martina, obklopený krajinou hôr a dedín Turca. Toto prostredie však nebolo iba geografickým rámcom jeho detstva, ale aj priestorom fantázie. Rozprávky jeho starej mamy o drakoch, ježibabách, tajomných hradných ruinách a okolitých zámkoch vytvorili imaginatívny základ, ku ktorému sa autor vo svojej tvorbe opakovane vracal. Tento rozprávkový priestor však v roku 1944 prerušila tvrdá realita druhej svetovej vojny. Povstalecké udalosti v regióne, choroba i tragická nehoda s výbuchom rozbušky ukončili bezstarostnosť detstva a zanechali výraznú stopu nielen na autorovom zdraví, ale predovšetkým v hĺbke jeho umeleckej citlivosti. Odvtedy sa snivosť detskej rozprávky v jeho tvorbe natrvalo preplietla s drsnou, osudovou baladickosťou.

Po vojne začal systematicky kresliť. Všimol si najmä autentické domy, ulice a krajinu. Dôležitým impulzom bolo prostredie Slovenského národného múzea v Martine. V roku 1951 sa stal členom Muzeálnej slovenskej spoločnosti a tento kontakt s historickými a etnografickými artefaktmi formoval jeho cit pre archaický znak a tvarovú redukciu. V septembri 1951 odišiel do Karlových Varov, kde študoval na Strednej škole umeleckého priemyslu, odbor keramika a porcelán u prof. Jiřího Kemra (1921 – 1992). V roku 1954 pokračoval na Vysokej škole umeleckopriemyselnej v Prahe v ateliéri prof. Otta Eckerta (1910 – 1995). Hoci bol vedený k disciplíne úžitkového tvaru, čoraz výraznejšie ho priťahovala kresba a maľba. V Prahe nadviazal kontakt s významnými osobnosťami českej moderny – navštevoval súkromný ateliér Františka Tichého (1896 – 1961) a poznal prostredie okolo Jana Zrzavého (1890 – 1977).

Po návrate zo štúdií v roku 1957 sa ako hosť predstavil na historicky prvej výstave Skupiny Mikuláša Galandu v Žiline, čím sa organicky včlenil do okruhu tejto progresívnej generácie, ktorá ako modernistická alternatíva voči vtedajšej oficiálnej doktríne hľadala nový vizuálny jazyk pre slovenské umenie cez odvážnu výtvarnú syntézu. Súbežne s týmto úspešným vstupom na výtvarnú scénu sa v rodnom regióne usiloval založiť vlastný ateliér v Sučanoch. U miestnych však narážal často na nepochopenie, ktoré malo takmer existenciálny charakter. Napätie medzi týmito dvoma svetmi nakoniec vyvrcholilo stratou ateliéru a celého archívu kresieb. Pri prestavbe objektu, v ktorom mal svoj ateliér, mu bola vyhodená a zničená celá debna plná kresieb a štúdií. Púček tak v momente prišiel o fyzickú pamäť svojho najproduktívnejšieho raného obdobia a o autentické svedectvo svojej ranej tvorby.

Torzo týchto kresieb predstavil v roku 1963 na svojej prvej individuálnej výstave v Martine. Výstavu s názvom *Kresby* pripravil jeden zo zakladajúcich členov Skupiny Mikuláša Galandu Róbert Dúbravec (1924 – 1976), ktorý pomenoval Púčekov nekompromisný postoj k médiu: „*Ever Púček kreslí všade, ale programovo. Poučil sa na Bazovskom, Galandovi a Čapkovi. Poučil sa dobre. Buduje na výtvarných moderných kresliaroch. Neobkresľuje skutočnosť, ale dáva jej výtvarný charakter... Veľké jednoduché tvary, zhustená forma; lapidárnosť sú mu zámerom, ktorý citovo obohacuje poetickým pohľadom... zámerne sa vyhýba popisnosti a ‚šikovnosti‘ v kresbe; od začiatku si na nej overoval nosnosť výtvarných prostriedkov.*“ Táto dôležitá martinská výstava bola následne reprízovaná v Galérii Cypriána Majerníka v Bratislave, kde už v kurátorskej koncepcii Mariána Várossa autor Ever Púček opäť manifestoval suverenitu svojej kresby ako autonómneho výrazového prostriedku. Výstavu tiež reflektovala recenzia v časopise *Výtvarný život*: „*Úzka stopa zanechaná ceruzkou alebo rudkou bola výlučným prostriedkom realizácie jeho kresieb... Už táto skutočnosť dáva tušiť záľubu a súčasne aj vedomú snahu vyjadriť sa pomocou maximálne jednoduchých prostriedkov; predovšetkým pomocou línie.*“

Úspešný bratislavský ohlas výstavy v Galérii Cypriána Majerníka zároveň predznamenal jeho definitívny odchod z rodného regiónu do hlavného mesta. Po presťahovaní do Bratislavy v roku 1963, kde neskôr získal ateliér po maliarovi Eugenovi Nevanovi (1914 – 1967), sa začal intenzívnejšie venovať maľbe. Svoj pretrvávajúci záujem o líniu transformoval do ilustrátorskej tvorby, v ktorej kresbu tušom kombinoval s kolážou. V ilustráciách pre básnické zbierky Edwarda Estlina Cummingsa (*Tulipány a komíny*, 1970), Ivana Drača (*Divokvet*, 1971) či Gustáva Hupku (*Zázraky v objímaní*, 1973) naplno prejavil schopnosť nadviazať vlastnou výtvarnou poetikou a imagináciou na emocionálnu podstatu básne. Samostatnú výstavu venovanú čisto kresbe zrealizoval následne autor už iba raz, v roku 1990 v Bratislave, v Bulharskom kultúrnom a informačnom stredisku v kurátorskej koncepcii Bohumíra Bachratého (1942 – 2024).

Tak ako výstavy kresieb v rokoch 1963 a 1990, aj aktuálna výstava sa snaží predstaviť kresbu Evera Púčka ako čistý rez do podstaty. Je to médium, v ktorom sa najzreteľnejšie ukazuje psychologický register jeho diela. Kde línia funguje ako archetypálny nástroj, vytvára rudimentárne figúry, znaky, masky, fragmenty tiel a krajín, ktoré sa pohybujú na hranici vedomia a pamäti. Kým v maľbe sa tieto motívy rozplývajú v optickej vrstve farby, v kresbe zostávajú nahé. Súčasný projekt Turčianskej galérie v Martine je pokusom o čiastočnú rekonštrukciu tohto rozptýleného kresebného archívu. Zhromažďuje kresby zo zbierok galérií, ale hlavne zachované kresby z pozostalosti autora. V nich dominujú najmä veľkoformátové kresby s motívom letiacich drakov – dynamických symbolov, v ktorých sa v monumentálnej skratke spája snová hravosť s existenčnou osudovosťou.

Výstavu dopĺňa katalóg, ako súbor dvanástich reprodukováných kresieb. Výstava v Turčianskej galérii v Martine pozostáva z zbierok Slovenskej národnej galérie, Galérie mesta Bratislavy,

Považskej galérie umenia, Oravskej galérie v Dolnom Kubíne a súkromnej zbierky je spolu s katalógom predovšetkým aktom symbolickej rekonštrukcie a umeleckej spravodlivosti. Týmto výberom tak symbolicky zaplňame kritické prázdne miesto po autorovom stratenom archíve z konca 50. rokov.